

Andana
editorial

El
Maquinista

Ajuntament
Algemesí

PREMI DE
NARRATIVA
INFANTIL ENRIC
LLUCH CIUTAT
D'ALGEMESÍ

Aquesta obra ha obtingut el VII Premi de Narrativa
Infantil Enric Lluç Ciutat d'Algemesí.

El jurat l'han format José Javier Sanchis Bretones, Enric Lluç,
Vicent J. Climent, Ricard Peris i Inmaculada Trull.

© del text: Pasqual Alapont
© de les il·lustracions: Pablo Broseta
Assessorament lingüístic: Josep Alapont

© Andana Editorial
Aureli Guaita Martorell, 18
46220 Picassent
andana@andana.net
www.andana.net
Tlf. 962 48 43 82

1a edició: abril de 2024
ISBN: 978-84-19913-44-9
Dipòsit legal: V-1069-2024
Imprés a Impressa

Prohibida la reproducció,
distribució, comunicació pública
o transformació d'aquest llibre en
cap forma ni per cap mitjà sense
l'autorització escrita de l'editor. Si
necessiteu fotocopiar o escanejar
algun fragment d'aquesta obra
podeu adreçar-vos al CEDRO
(www.conlicencia.com; 917 02 19
70 / 932 72 04 47). Tots els drets
reservats.

Oh, creador meu, feu-me feliz!
Mary W. Shelley, *Frankenstein*

El gólem

–«El món és un teatre, però té un repartiment deplorable» –va dir Escarlata.

–«A la tardor ni fred ni calor» –va respondre Ximo.

–«Hi ha dues coses infinites: l'univers i l'estupidesa humana, i no n'estic segur de la primera».

–«Riu i el món riurà amb tu. Ronca i dormiràs sol».

Anaven llegint els textos, refranys i cites de filòsofs, de polítics o d'escriptors, tractant de sorprendre's l'un a l'altre. N'hi havia dites sobre l'oratge, l'amor o la salut, i màximes de Kennedy, Plató o la Pippi Långstrump. Centenars i centenars de frases escrites en fitxes menudetes que havien extret d'ací i d'allà, fins i tot d'una caixa de

sobrets de sucre. Escarlata i Ximo preparaven un treball per al taller de Robòtica. Havien de fer un robot. No ben bé un robot, sinó un simulacre de robot, i aprendre la manera de programar-lo, amb ordres senzilles. No era necessari construir un ninot, però el professor els havia deixat la llibertat de revestir la màquina com volgueren. Si funcionava bé, el mecanisme havia de desplaçar-se sobre una línia i encendre una llumeneta.

Però la mestra de Llengua s'havia ficat pel mig. Quina bona idea seria que aprofitaren el treball per ampliar el seu vocabulari. I al Ferrandis, el professor de Robòtica, que li anava al darrere com un adolescent de primera volada, li havia semblat una pensada genial. «I tant! Per què no? Com parlaria el vostre robot, amb quines dades alimentariu el seu programari?» Llistes de paraules, refranys, frases cèlebres, tot s'hi valia. El robot no calia que parlara, els va tranquil·litzar, per a això els haurien calgut anys d'estudis d'intel·ligència artificial, però l'excusa li permetia reunir-se amb la de Llengua en acabar les classes. Reunions interdisciplinàries, en deien ells, que acabaven al vespre en casa de l'un o de l'altre, amb molt de hi hi i molt de ha ha.

Així, Ximo i Escarlata feia una setmana que alimentaven aquella caixa de frases. Tant si volien com si no,

l'ordre alfabètic dels cognoms els havia ajuntat i els havia tocat treballar en equip, i ara es trobaven a la fase final, a casa d'ella, en una andana plena de trastos, tractant de rematar la faena.

–Açò no té trellat ni forrellat –es va queixar Escarlata.

–Quina frase més bona, l'apunte en la casella de dites i proverbis de l'any de la picor –va dir Ximo–. A qui li l'has amprat, a l'àvia de la teua rebesàvia?

Ximo va agafar una fitxa i la va omplir amb la seua cal·ligrafia desmanyotada, amb la llengua fora que li creixia com una onada entre els llavis. Escarlata va girar els ulls en blanc, per una estranya associació d'idees va pensar en un simi.

–Dic que no té cap sentit, açò que fem –va insistir ella–. Hauríem de poder trobar la manera de programar el robot perquè parlara d'una manera intel·ligent i deixar-nos de romanços.

Ximo va somriure com donant a entendre que sabia coses de la vida que ella no sabia.

–Mira, Escarlata, deixem que l'Agència d'Intel·ligència Artificial Europea s'encarregue d'això. Limitem-nos a fer caminar aquesta cosa per una línia recta i a recollir un aprovat. Per cert, apunte també «deixar-se de romanços» com a frase feta, *vitat?*

Escarlata no va respondre, tenia els ulls fits en el simulacre de pantalleta on havien escrit l'esquema d'ordres que representava l'algoritme perquè el prototip poguera desplaçar-se.

–Creus que els robots ens substituiran algun dia? –va preguntar.

–No hi veig l'hora –va respondre Ximo–. Seria la manera més intel·ligent d'aprovar les matemàtiques. Potser l'única.

–Estic parlant de veres.

–No acostume a fer bromes sobre això. M'encantaria disposar d'un robot que em fera les equacions i que anara a classe per mi mentre jo me n'anava a jugar a les cartes, i un altre que em substituïra jugant a les cartes mentre em gitava a dormir. Ah, la bona vida.

A Escarlata la sorprenia la poca ambició de Ximo. És que no s'adonava de la repercussió que tenia la intel·ligència artificial sobre les seues vides? Com havia canviat la vida dels seus pares i com canviaria la seua en el futur?

–Tot açò em recorda una història que vaig llegir sobre el gólem –va dir.

Ximo va introduir la nova fitxa a l'interior de la caixa del robot mentre mirava a Escarlata. Dos pensaments li van passar pel cap: un, que era bonica, molt bonica,

li agradava sobretot el plec del front que se li feia quan posava el cervell a pensar i se li ajuntaven les cel·les en el pontet del nas; i dos, què és el que havia dit?

–El goquè? –va preguntar.

–El gólem era com una mena d'imatge, un ésser animat i poderós construït a partir del fang. –Ximo continuava fent cara de totxo.– Fa molts anys un mag jueu en va fer un per a protegir els seus congèneres de les persecucions religioses. Però era més aviat una llegenda, per a espantar els seus enemics.

–Interessant, no dic que no. M'agradaria saber què té a veure això amb el nostre treball.

–El gólem era paregut a un robot. El seu creador li posava ordres a la boca escrites en un paper i després li manava executar-les.

Ximo es va engrescar.

–Això seria magnífic –va dir, i va agafar el llapis i va començar a escriure.

–Què fas?

Ximo li va ensenyar el tros de paper:

–«Agafa un bidó de gasolina i crema l'institut.» –va llegir Escarlata–. Et sembla graciós? És això el que demanaries a la teua creació, si poguera obeir-te? No tens cap interès humanitari?

–Oh, això seria el primer, però se m'acudeixen un grapat més de coses.

Escarlata va continuar llegint els papers que Ximo anava escrivint per damunt del muscle: «Porta'm un gelat de xocolata i maduixa, coronat amb un caramull de nata, i torna'm el canvi de cent euros», «Punxa les rodes de la bicicleta de Rafael Mocholí, la de davant i la de darrere», i «Presenta'm la tia que fa de Phoebe en *The Last Summer*».

A Escarlata se li va escapar el riure.

–Ets un adolescent immadur. Què t'ha fet Rafael Mocholí?

–Fa uns anys em va furtar un cromó.

–Un cromó? Fa uns anys? I encara li guardes rancor? No voldria ser la teua enemiga.

–Em va furtar un cromó i em va abaixar els pantalons del xandall en classe, és un abusananos. No va parar tot l'any d'idear malifetes contra mi. Alguna nit encara puc sentir les seues rialles. Crec que les recordaré tota la vida, i m'encantaria que algú li cantara les quaranta.

–Crec que hauries d'anar al metge.

–«La venjança és un plat que se serveix fred», va recordar Ximo, una de les frases que havien introduït a la caixa del robot.– Però segur que a tu se t'acudeix

alguna idea per a resoldre els problemes del canvi climàtic i salvar el planeta.

– Bah! No crec en la màgia.

– Imagina't per un moment que ets Déu –la va picar Ximo–. Que estàs aponada en el teu tron de deessa tot-poderosa i que tens un esbirro a qui pots manar el que vulgues. –Ximo va agafar el retolador i es va disposar a escriure.– Què li ordenaries? Vinga, no te'n prives. Parla per eixa boqueta filantropofòbica.

Escarlata va arrugar la punta del nas en un gest d'indiferència.

–Es diu filantròpica. I no, no voldria ser cap deessa.

–T'estic demanant que formules un simple diseg, no cal que crees el món en set dies.

–Està bé. –Escarlata va somriure. La proposta tot d'una la va engrescar.– M'agradaria que el nostre robot fera alguna cosa a favor de l'energia renovable.

–Veus, això és un diseg com toca, però caldria ser una miqueta més precís: què et sembla «posar un bomba de dinamita a la central nuclear de Cofrents»? –va escriure Ximo.

–Jo no he dit això! –va protestar Escarlata, i va tractar de llevar-li la fitxa, però l'altre la va introduir a la caixa del maniquí i la proposició es va perdre entre la resta.

–Ja no hi podem fer res –va dir Ximo amb un somriure–, el monstre s'ha engolit la teua ordre i en pocs dies la central nuclear de Cofrents rebentarà com la capitana. Tin, «rebentar com la capitana», aquesta la deia la meua àvia, estic inspirat! L'apuntarem també.

–No cal que li digues monstre.

–Tens raó. Pobra criatureta nostra, li hauríem de trobar un nom ben sonor. Què et sembla el góldem de la mort? –Ximo va girar els ulls en blanc i va parodiar el desmanyotat caminar d'un zombi de pel·lícula barata.– Soc el góldem, el góldem de la mort! I vaig a menjar-me a Escarlata! Uuuh!

Escarlata es va desfer de l'abraçada de Ximo.

–Es tracta d'un gólem, idiota!

–Un gólem idiota?

Escarlata va arrugar la punteta del nas en un gest molt graciós.

–No, un gólem, coma, idiota! Tu ets l'idiota.

Ximo es va quedar mirant el prototip. Havien aconseguit programar-lo i que es desplaçara un metre per damunt d'una línia, però semblava una cosa amorfa, una simple estructura a l'interior de la carcassa d'un maniquí que s'aguantava sobre quatre rodes.

–Com vols que li trobem nom amb aquesta pinta? Pobra criatura: li falta ànima –va dir.

–El Ferrandis va dir que no calia que en férem un ninot.

–Au, vinga, és el nostre fillet, no podem deixar que vaja a l'institut despullat. Ni tan sols sabem si és home o dona. –Ximo es va dirigir cap a un bagul que hi havia en un racó i el va obrir.– Segur que ací trobarem alguna cosa per a empindongar-lo una miqueta.

–Què fas? Això és l'aixovar de la meua família –va protestar Escarlata.

Però l'altre ja estava traient la roba vella de la caixa i escampant-la per terra.

–Deixa estar això, són les sinagües de la meua àvia, i són de fil, valen una fortuna.

Ximo li va refilar la peça.

–Ni que foren les bragues de la reina! Vinga, prova-li-les, al robot. Vegem com li queden.

A poc a poc, Escarlata es va encomanar de l'entusiasme del company. Entre els dos van disfressar la part de dalt del robot amb un vestit de mariner tacat de groc i, a la part de baix, li van plegar les sinagües de l'àvia en forma de bombatxos. Semblava un califa que havia anat a mal borràs, un califa en hores baixes i decapitat. Però Ximo va tenir una pensada. Amb un somriure maliciós va agafar una antiga ouera metàl·lica i la va fixar sobre

el maniquí. El robot va prendre forma humanoide, però mancava d'expressió. Llavors, Escarlata va desenganxar dos botons de nacre que penjaven d'un abric passat de moda i els va encastar a l'ouera. En acabat va engrandir una obertura perquè fera de boca. Li feia l'efecte d'estar fent una malifeta. Mentre perfilava el que havien de ser els llavis amb una tela de feltre roig i col·locava uns cordells d'espart a mode de cabells, Ximo va trobar un elefantet de peluix, en va arrancar la trompa i li la va enganxar enmig de la cara.

–Té pinta de savi despistat. Només li falta parlar –va dir.

Llavors va agafar un tros de paper i hi va escriure:

–«Parla com ma tia Empariues!»

–Com parla ta tia Empariues? –va preguntar Escarlata.

Ximo va introduir el paper a l'interior de la caixa d'ordres del robot i va respondre:

–Imagina't una gallina cloquejant.

En un rampell, Escarlata es va abraonar sobre Ximo, com si volguera fer-li cosquerelles, però la timidesa la va frenar a mitjan impuls. No hauria escollit mai aquell desvergonyit com a company, es podia dir que era obra del destí, les inicials dels cognoms n'havien tingut la culpa.

Fora com fora, per estrany que li semblara, ho estava passant bé. No li hauria desagradat prolongar aquell moment, però s'havia fet quina hora i havien de plegar.

–Vols que el porte jo a classe, el robot? –es va oferir Ximo.

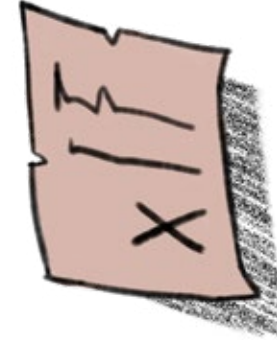
Escarlata va dir que no calia. L'artefacte era massa gran per a transportar-lo a peu. Li demanaria a son pare que l'endemà l'allargara a l'institut amb el cotxe.

Quan Ximo se'n va haver anat, Escarlata va agafar uns trossos de tela i va començar a embolicar el robot, però en el moment de cobrir-lo va deixar caure els braços i es va quedar contemplant la seua obra amb un punt de vanitat. El cos amorf de la criatura s'havia transfigurat de sobte en alguna cosa vívida. Era lleig, però tenia gràcia. Escarlata havia crescut els primers anys d'infantesa amorrada a aquell paquiderm de peluix que li havia prestat el nas, al robot, i el seu rostre desfigurat li despertava ara una vaga sensació familiar. Que bonic que seria disposar d'un gólem, se li va acudir, que fora com una mena de paladí, un ésser de pau capaç de protegir la humanitat dels seus excessos i que lluitara per un món millor. No volia esmenar la plana al suposat Déu creador, però en honor a la veritat, si aquest demiürg havia tingut un pla en la nit dels temps, algunes coses se li n'havien

anat de la mà i vivien en un món cada vegada més hostil. Oh, si això fora possible! Presa d'un impuls va agafar un paperet, hi va escriure una paraula i, amb una sensació de vertigen, el va introduir a la caixa d'ordres del robot. Després se'n va anar a sopar i se'n va oblidar.

Una nota estranya

L'endemà Escarlata va arribar tard, passaven vint minuts de la classe de Robòtica i tenia un pantaix que no s'aguantava dreta. Feia cara d'haver tingut un ensurt i que l'ensurt persistia, tenia els ulls com a taronges i unes taques rosàcies a les galtes, com si un cotxe l'haguera envestit al pas de zebra i el conductor li n'haguera dit més que a un porc solt. Feia l'efecte d'haver vist un extraterrestre, o algun espècimen terrestre que l'havia perseguida fins a la porta de l'institut, un psicòpata o un assassí a sou. Algú podia pensar que en comptes del got de llet que es bevia cada matí s'havia fet un parell de whiskys.

